

Naslov originala:

The Book of Children: *Supporting the Freedom and Intelligence of a New Generation*

OSHO

Copyright © 2007 OSHO International Foundation, www.osho.com/ copyrights. All rights reserved. The material in this book is selected from various talks by Osho given to a live audience. All of Osho's talks have been published in full as books, and are also available as original audio recordings. Audio recordings and the complete text archive can be found via the online OSHO Library at www.osho.com. OSHO® is a registered trademark of Osho International Foundation, www.osho.com/trademarks.
Za izdanje na srpskom jeziku © Publik praktikum 2022

ZA IZDAVAČA:

Marko Sabovljević

UREDNIK:

Marina Sabovljević

PREVOD:

Ivana Tomić

LEKTURA I KOREKTURA:

Nataša Ninković

DIZAJN KORICE:

Siniša Subotić

ŠTAMPA:

Alpha print, Zemun

TIRAŽ:

1.000

IZDAVAČ:

Publik praktikum, imprint Harmonija

Dobrovoljačka 10/I, Zemun

office@publikpraktikum.rs

011/4202 544; 011/4202 545

GODINA IZDANJA:

2022

Sva prava su zadržana. Nijedan deo ove knjige ne sme se kopirati ni prenositi u bilo kom obliku ili bilo kojim sredstvima, elektronskim ili mehaničkim, uključujući foto-kopiranje, snimanje ili bilo koji sistem za skladištenje i pretraživanje informacija, bez pismenog odobrenja izdavača.

OSHO

Knjiga o deci

Kako da podržite slobodu
i inteligenciju nove generacije

HARMON**IA**

Sadržaj

OSOBI NE DETETA	13
RAZIGRANOST	14
INTELIGENCIJA	14
NEVINOST	17

TRUDNOĆA, ROĐENJE, DETINJSTVO

<i>Ako prosvetljeni nemaju decu, a neurotični su nepodobni za ulogu roditelja, kad je pravo vreme?</i>	<i>25</i>
<i>Trudna sam. Odlučila sam da abortiram. Mislila sam da sam zadovoljna odlukom, ali kad god pomislim na to, rastužim se</i>	<i>26</i>
<i>Još nemamo dece, ali smo spremni da zasnujemo porodicu. Imam trideset dve godine i osećam da sam spremna, ali volela bih da čujem vaš savet.....</i>	<i>28</i>
<i>Trudna sam. Možete li da nam preporučite meditaciju koja bi koristila našoj bebi ili nama?.....</i>	<i>29</i>
<i>Može li majka nekako da olakša detetu rođenje?</i>	<i>30</i>
<i>Šta još može da se uradi kako bi porođaj protekao što nežnije?....</i>	<i>31</i>
KAKO DA HRANITE I VOLITE DETE	33
DOZVOLITE DETETU DA ZAPLAČE.....	37
KAKO NAUČITI DETE DA KORISTI TOALET	38
KAD JE DETE BOLESNO	38
TRI FAZE SEKSUALNOSTI.....	39

USLOVLJAVANJE

<i>Zašto ljudi dobrovoljno potiskuju sebe i prihvataju odbrambene mehanizme koji ih sakate?</i>	<i>50</i>
---	-----------

KAKO DA GAJITE NOVO DETE	57
Sedmogodišnji životni ciklusi	65
<i>Zadivljujući podatak iz vašeg detinjstva govori nam da ste mnogo puta shvatili kako se vaša interpretacija stvarnosti razlikuje od interpretacije stvarnosti vaših roditelja. Biću vam zahvalan za detaljniji komentar</i>	<i>70</i>
<i>Hiljadama godina porodica je bila osnovna ćelija društva, a vi sumnjate u nju. Šta predlažete, čime bismo mogli da zamenimo porodicu?</i>	<i>75</i>

SAVET ZA RODITELJE	82
<i>Zabrinuta sam za svoju šestogodišnju ćerku. Govori mi da je srećna, ali osećam da nije. Osećam da je ne mogu usrećiti.</i>	<i>82</i>
<i>Iako vidim šta su moji roditelji uradili meni, radim isto svom detetu. Sto puta mi se desilo da moje potrebe stoje na putu njenim potrebama. Čini mi se da joj uopšte ne pomažem.....</i>	<i>83</i>
<i>Otkako mi se rodila ćerka, sve češće se ljutim na svog devetogodišnjeg sina. Više ga ne volim kao ranije.</i>	<i>85</i>
<i>Muž i ja se svađamo oko vaspitanja sina. Moj muž insistira na strogoći, a ja želim da svom detetu pružimo što više ljubavi.</i>	<i>87</i>
<i>Šta ja, kao otac, treba da radim? Razvodim se od svoje žene i dogovorili smo se da naša tri sina žive sa mnom, a da ćerka živi sa njom.</i>	<i>88</i>
<i>Muž i ja hoćemo da se razvedemo, ali zabrinuti smo za našu ćerku</i>	<i>89</i>
<i>Imam problem sa svojim dvogodišnjakom – previše je vezan za mene.....</i>	<i>90</i>
<i>Ćerka me pita o umiranju. Zanima je kuda odlaze bića koja umru.....</i>	<i>90</i>
<i>Brinem za svog šestogodišnjeg sina. Radi sve ono što ja ne volim – tuče druge, prosi, laže... ..</i>	<i>92</i>
<i>Ne volim neke osobine svog deteta.....</i>	<i>93</i>
<i>Moj mali sin je divno i bogato dete, ali zahteva previše pažnje i energije. Razapeta sam između grize savesti i žrtvovanja sebe. Da li je moguće postići ravnotežu?.....</i>	<i>94</i>
<i>Brinem zato što moj sin neće da jede, zbog čega je podložen bronhitisu. Takođe, zabrinuta sam i za njegov odnos sa drugom decom.</i>	<i>96</i>
<i>Osećam da je moj mali sin veoma jak, a ja se nimalo ne osećam snažnom. U nekim situacijama prosto ne znam šta da radim.....</i>	<i>98</i>

<i>Zabrinuta sam zbog toga što vičem na ćerku. Ponekad me toliko iznervira da urlam na nju da prestane (s tim što radi).....</i>	98
<i>Moja ćerka povremeno vrišti, i to me brine. Ponekad se toliko unervozim da i ja zavrištim samo da bih je nadjačala.</i>	100
<i>Deca su mi postala nevaspitana i neposlušna. Šta da radim?.....</i>	100
<i>Kako da nam dete ostane neozbiljno?</i>	100
<i>Da li deci treba saopštiti sve životne činjenice, bez obzira na uzrast?</i>	101

TINEJDŽERI	105
<i>Zašto je nova generacija tako problematična roditeljima?.....</i>	105
<i>Kako tinejdžeri prave most do svojih roditelja?</i>	107
<i>U mladim godinama nije lako prevazići stidljivost i nesigurnost, naročito kad je u pitanju odlučivanje. Roditelji često nisu od pomoći. Kako da razvijemo unutrašnju snagu?</i>	110
<i>Tinejdžeri jako žele da pripadaju nekoj grupi ili nekog organizaciji. Šta odražava ta potreba?.....</i>	111
<i>Tinejdžeri obično imaju snove i fantazije vezane za budućnost. Kako da ih usklade s realnošću?</i>	112
<i>Možete li nam reći nešto o mladima i sportu koji danas ima ogroman uticaj na živote mnogih tinejdžera?</i>	113
<i>Mnogi mladi ljudi namerno izgledaju ružno. Oblače se kao pankeri ili skinsi, briju deo glave, a ostatak kose farbaju drečavim bojama. Više vole da nose odrpanu odeću. Možete li nam reći nešto o tom neobičnom fenomenu?</i>	114
<i>Mlade generacije koriste sva moguća sredstva za poboljšanje raspoloženja da bi život učinili vrednim življenja. Možete li nam reći nešto više o našoj prirodnoj sposobnosti za doživljavanje ekstaze?.....</i>	116
<i>Zašto neki ljudi uzimaju drogu?</i>	117
<i>Zašto se plašimo da preuzmemo odgovornost za svoje postupke?</i>	122

OBRAZOVANJE	125
<i>Šta je učenje?.....</i>	125
<i>Ako je intelekt tolika prepreka u putovanju do samog sebe, zar nije obuka i izoštravanje intelekta beskorisna? Zar ne treba da pomažemo deci da odmah uplove u meditaciju bez ikakvog intelektualnog učenja, pošto su već nevina i izražajna?.....</i>	135

PETODIMENZIONALNO OBRAZOVANJE	138
<i>Da li biste hteli da kažete nešto o verskom vaspitanju?.....</i>	148
<i>Kako da naučimo decu da budu moralna i religiozna?.....</i>	152
<i>Često nam govorite da ne osuđujemo ni sebe, ali ni druge. Ja sam nastavnik i zbog svog posla moram da ocenjujem decu. Sad se pitam hoću li moći uspešno da obavljam svoj posao. Možete li mi pomoći?.....</i>	155
<i>Ja sam vaspitačica u vrtiću. Radim s decom uzrasta od četiri do pet godina. Možete li mi dati savet koji će mi pomoći da radim svoj posao što bolje?.....</i>	157

POMIRENJE S RODITELJIMA.....161

<i>Prvi put se ljutim na svoje roditelje. U meni se sukobljavaju bes i ljubav koju osećam prema njima i to me boli. Možete li mi pomoći?</i>	161
<i>Roditelji su se razočarali u mene. Sve vreme brinu. Šta im dugujem?.....</i>	164
<i>Grize me savest zbog majke. Ne mogu da joj pružim ljubav, pažnju, a pošto sad živimo u istoj kući, situacija je sve gora. Ne znam šta ću s njom.....</i>	167
<i>Kad pomislim da treba da se vidim s roditeljima, creva mi se vežu u čvor. S njima sam uvek odsutna i usiljena ili se svađam i zauzimam odbrambeni stav. Ne saosećam s njima. Treba li da idem na terapiju?.....</i>	169
<i>Otac mi je iznenada umro. Osećam da treba da budem s majkom. Imam neka nezavršena posla s njom. Zapravo, osećam da s njom nisam emotivno raščistio i čini mi se da je sad pravo vreme za to.</i>	171
<i>Sumnjam da mi otac nije pravi otac. Možete li mi pomoći da raspršim te sumnje?.....</i>	172

MEDITACIJA.....175

<i>Meditacija je, sigurno, za mistike. Šta predlažete običnim ljudima i deci?</i>	175
<i>Kad sam bila mala, desilo mi se nešto neobično. Imala sam jedanaest ili dvanaest godina. Bila sam u toaletu škole za vreme odmora i pogledala sam se u ogledalu da vidim izgledam li uredno. Odjednom, shvatila sam da stojim na pola puta između svog tela i ogledala</i>	

<i>posmatrajući sebe kako gledam svoj odraz u ogledalu. Zabavilo me je što vidim tri iste osobe. Pomislila sam da je u pitanju trik koji se može naučiti. Pokušala sam da to ponovom sa drugaricom, a kasnije i sama – bez uspeha. Ima li smisla pokušavati da otkrijem šta se desilo toj devojčici?.....</i>	<i>177</i>
<i>Kako da deca što lakše započnu meditaciju?.....</i>	<i>179</i>
<i>Imam dvanaest godina. Mogu li da počnem da meditiram?</i>	<i>180</i>
<i>Radim kao nastavnik u školi. Deca vole da prave buku i da trče, a ja više ne želim da ih prisiljavam da sede mirno u tišini.</i>	<i>181</i>

TEHNIKE MEDITACIJE.....	183
NEARTIKULISANO BRBLJANJE.....	183
MEDITACIJA PONOVRNOG ROĐENJA (OSHO).....	184
MEDITACIJA ZA DECU MLAĐU OD DVANAEST GODINA.....	185
MEDITACIJA ZA DECU STARIJU OD DVANAEST GODINA.....	185
<i>Vratite se u matericu.....</i>	<i>185</i>
<i>Osetite tišinu u materici.....</i>	<i>186</i>
<i>Pređite s negativnog na pozitivno.....</i>	<i>186</i>
<i>Smejanjem do meditacije.....</i>	<i>187</i>
<i>Kako da lice oslobodite napetosti.....</i>	<i>188</i>
<i>Kako da odgovarate iz srca, a ne iz glave.....</i>	<i>189</i>
<i>Relaksacija.....</i>	<i>189</i>

PONOVO USPOSTAVLJENI RAJ.....	191
<i>Mnogo puta sam se, sedeći u vašem prisustvu, osećao kao dete. Sve mi se čini poznatim još iz davnih dana. Da li to nešto znači?.....</i>	<i>191</i>
<i>Kad sam bio mali, nisam bio pravo dete, ali u poslednjih nekoliko dana, osećam da sam podetinjio.</i>	<i>193</i>

O Oshou	197
---------------	-----

OSHO

KNJIGA O DECI

Osobine deteta

Iskustva iz detinjstva proganjaju inteligentne ljude čitavog života. Žele da se vrate u detinjstvo, da ponovo osele istu nevinost, isto čuđenje, istu lepotu. Sada je detinjstvo samo udaljeni eho; čini vam se da ste ga videli u snu.

Celokupna religija nastaje od doživljaja čuđenja, istine, lepote, života u svom raskošnom plesu koji potiču još iz detinjstva. Cvrkut ptica, boje duge, miris cveća podseća biće deteta da je izgubilo raj.

Nije slučajno što sve religije na svetu imaju priču o ljudima koji su nekad živeli u raji i koje je neko isterao iz tog raja. Priče se razlikuju, parabole se razlikuju, ali ipak imaju nešto zajedničko – simbolizuju jednostavnu istinu da se svaki čovek rađa u raji i da ga posle gubi. Glupi i neinteligentni potpuno zaboravljaju na tu istinu.

Međutim, raj koji su nekad spoznali proganja inteligentne, osećajne, kreativne ljude. Ostalo im je samo blede sećanje, ali ne mogu da se pomire s tim. Kreću u potragu za izgubljenim.

Potraga za izgubljenim rajem je potraga za izgubljenim detinjstvom. Naravno, telo vam više nikad neće biti dečje, ali svest vam može biti čista poput dečje svesti. U tome je tajna mističnog puta – morate ponovo postati dete, nevino, nezagađeno bilo kojim znanjima, dete koje još ništa ne zna, ali svesno je svega što ga okružuje, dete koje se svemu divi, za koje svet ima dozu misterije kakva se ne može razotkriti.

KNJIGA O DECI

RAZIGRANOST

Niko ne dozvoljava deci da plešu, da skaču i da viču. Razlozi za te zabrane su besmisleni – možda će razbiti nešto, možda će se pokvasiti ako istrče napolje po kiši... Zbog takvih sitnica uništavaju deci duhovnost i razigranost.

Roditelji, učitelji, svi hvale poslušnu, a grde razigranu decu. Možda je razigranost potpuno bezopasna, ali dete kritikuju, za svaki slučaj – može se desiti da izraste u buntovnika. Ako dete raste slobodno, ako mu dozvole da ostane razigrano, izrašće u buntovnika. Neće ga lako porobiti, neće ga lako uvrstiti u bojne redove koji uništavaju ljude ili sami sebe.

Buntovno dete postaće buntovni mladić. Ne možete ga naterati da se oženi. Ne možete ga naterati da radi određeni posao. Ne možete ga naterati da ispunjava neispunjene želje i promašene ambicije svojih roditelja. Buntovni mladić ići će svojim putem. Živeće u skladu sa svojim željama, a ne u skladu s nečijim idealima.

Zbog svega toga, ljudi guše i gnječe detinju razigranost od samog početka. Priroda ne sme da se ispolji. Malo-pomalo, dete u vama umire. Godinama nosite mrtvo dete u sebi. To mrtvo dete uništava vam smisao za humor – ne možete da se smežete svim srcem, ne možete da se igrate, ne možete da uživate u sitnicama koje čine život. Postajete tako ozbiljni da vam se život skuplja, umesto da se širi.

Svaki trenutak života treba da bude trenutak dragocenog stvaralaštva. Nije bitno šta stvarate – peščanu kulu na obali mora ili nešto drugo – bitno je da vam sve što radite potiče od razigranosti i radosti.

INTELIGENCIJA

Inteligencija se ne stiče. Inteligencija je urođena, ugrađena. Inteligencija je sastavni deo života. Nisu samo deca inteligentna. Životinje su takođe inteligentne na svoj način. Drveće je inteligentno na svoj način. Naravno, sve su to različite vrste inteligencije, u skladu sa različitim potrebama. Ipak, sada je utvrđeno – sve što živi poseduje inteligenciju. Ne postoji život bez inteligencije. Život

i inteligencija su sinonimi. Čovek je u dilemi iz prostog razloga što nije samo inteligentan – svestan je svoje inteligencije. Čovek se po nečemu razlikuje od svih – po svojim privilegijama, povlasticama, slavi – po onome što se vrlo lako može pretvoriti u patnju. Čovek zna da je inteligentan, a to znanje stvara mu dodatne probleme. Prvi problem je što iz znanja proizlazi ego.

Ego ne postoji ni u jednom drugom biću, osim u čoveku. Ego raste zajedno sa detetom. Roditelji, škole, fakulteti, univerziteti – svi jačaju čovekov ego jer nekad je čovek morao da se bori za opstanak. Borba je postala opsesija. Duboko u podsvesti usađena je misao da samo jaki preživljavaju u borbi za život. Život se sveo na borbu za opstanak. Naučnici su samo potkrepili tu teoriju svojom tvrdnjom da samo najjači ostaju. Podstičemo decu da gaje ego – i tu nastaje problem.

Pošto jača, ego okružuje inteligenciju kao debeo sloj mraka. Inteligencija je krhka. Ego je robustan. Inteligencija je kao ružin pupoljak, ego je kao kamen. Ako hoćete da preživite – bar tako kažu samozvane sveznalice – morate biti kao kamen. Morate biti jaki. Ne smete biti ranjivi. Morate biti kao tvrđava. Zatvorena tvrđava koju niko ne može napasti spolja. Morate biti neprobojni.

Ako postanete neprobojni, postaćete zatvoreni. Tada počinje vaša smrt, bar što se inteligencije tiče. Da bi rasla, razvijala se i tekla, inteligencija traži plavo nebo, vetar, sunčevu svetlost. Inteligenciji treba neprekidan tok da bi se održala u životu. Ako je sputate i osudite na stagnaciju, odumreće.

Ne dozvoljavamo deci da ostanu inteligentna. Ako budu inteligentna, postaće ranjiva, krhka, otvorena. Ako budu inteligentna, prozreće laži u društvu, u državi, u crkvi, u obrazovnom sistemu. Postaće buntovnici. Postaće individue. Neće ih lako potčiniti. Možete ih smrviti, ali ne možete ih naterati da se nagode s vama.

U određenom smislu, inteligencija je veoma meka, kao ružin pupoljak, ali u drugom smislu je veoma jaka. Njena snaga je nežna, a ne gruba. Njena snaga je snaga pobune, snaga beskompromisnog stava. Odbija da proda dušu.

Posmatrajte decu i shvatićete šta je inteligencija. Deca nemaju znanja – kad bi imala znanje, ne biste ih smatrali inteligentnima. Ako im postavite pitanja za koja treba da imaju znanje, činiće vam se da

KNJIGA O DECI

nisu inteligentna. Postavite im prava pitanja, koja nemaju nikakve veze s podacima, pitanja koja zahtevaju trenutni odgovor i videćete da su deca mnogo inteligentnija od vas. Naravno, ego vam neće dozvoliti da se pomirite s tim, ali prihvatanje te činjenice neizmerno bi pomoglo svima. Pomoglo bi i vama i vašoj deci jer biste naučili toliko toga od njih, samo kad biste priznali kako su deca inteligentna.

Iako se društvo trudi da satre inteligenciju, ne može je sasvim uništiti – samo je prekriva mnogim slojevima informacija.

U tome je suština meditacije – vodi vas dublje u vas same. Meditacija vas tera da se povučete u svoju dubinu sve dok ne dođete do žive vode sopstvene inteligencije, dok ne otkrijete izvor svoje inteligencije. Kad ponovo otkrijete dete u sebi, tek tada ćete razumeti šta sam mislio dok sam ponavljao da su deca zaista inteligentna.

Majka je spremala malog Pedra za proslavu. Kad ga je očešljala, namestila mu je kragu i rekla: „Idi, sine. Budi dobar i lepo se provedi!”

„Odluči već jednom, mama”, odgovorio je Pedro. „Hoćeš li da budem dobar ili da se lepo provedem?”

Shvatate li poentu? Majka je rekla: „Budi dobar i lepo se provedi...” Ne može i jare i pare. Detetov odgovor neverovatno je inteligentan. „Odluči već jednom, mama, hoćeš li da budem dobar ili da se lepo provedem? Ako mi dozvoliš da se lepo provedem, ne mogu biti dobar. Ako hoćeš da budem dobar, neću se lepo provesti.” Dete jasno vidi kontrast koji majci nije bio toliko očigledan.

Jedan prolaznik upitao je dečaka: „Sine, molim te, hoćeš li mi reći koliko je sati?”

„Da, naravno”, rekao je dečak. „Ali dok vam ja kažem, proći će vreme i ono što sam vam rekao više neće biti tačno.”

Ispred škole postavili su novi saobraćajni znak. „Vozite polako! Nemojte da zgazite učenika.”

Narednog dana, neko je dečjim rukopisom dopisao: „Ni nastavnika!”

Mali Pjerino došao je iz škole s osmehom.

OSHO

„Izgledaš srećno, sine”, obradovala mu se mama. „Izgleda da voliš školu, zar ne?”

„Ne budi luda, mama”, odgovorio je Pjerino. „Ne smemo da mešamo odlazak u školu s povratkom iz škole.”

Dok je polako išao prema školi, mali dečak se molio: „Molim te, Bože, samo da ne zakasnim u školu. Molim te, Bože, da na vreme stignem u školu...”

U tom trenutku, okliznuo se na koru od banane i preleteo nekoliko metara napred. Kad je ustao, ljutito je pogledao nebo rekavši: „U redu, Bože, nema potrebe za nasiljem!”

Mlada učiteljica napisala je na tabli: „Ovo leto nije bilo nimalo zabava.” Onda je zatražila od dece da tu rečenicu napišu pravilno. „Šta nije u redu s tom rečenicom i šta treba da uradim da bih je ispravila?”, pitala je.

Mali Erni doviknuo je iz poslednje klupe: „Nađite dečka!”

Otac je sinovima pričao priče posle večere. „Pradeda mi se borio u ratu protiv diktatora Rosasa, ujak mi se borio u ratu protiv Kajzera, deda mi se borio u španskom ratu protiv republikanaca, a otac mi se borio u Drugom svetskom ratu protiv Nemaca.”

Najmlađi sin je na to odgovorio: „Šta je s našom porodicom? Zar ne možemo ni sa kim?”

NEVINOST

Deca su nevina. Nisu zaradila svoju nevinost – nevinost im je prirodna. Deca ne znaju, ali njihovo neznanje bolje je od takozvanog znanja jer naučena osoba samo maskira neznanje teorijama, ideologijama, filozofijama, dogmama, ubeđenjima. Pokušava da zataška svoje neznanje, ali zagrebite malo ispod površine i u njemu nećete naći ništa osim tame, ništa osim neznanja.

Dete je u daleko boljem položaju nego učena osoba jer dete vidi. Iako nemaju znanja, deca imaju spontanost. Iako ne znaju, deca razumeju. Njihovo razumevanje je ogromno.

KNJIGA O DECI

Jedan dečak, koji nije prestajao da štuca, rekao je:
„Mama, ja kašljem unazad!”

Brbljiva majka dovela je svog malog sina u ordinaciju psihijatra. U toku pregleda, lekar je primetio da dečak gotovo uopšte ne obraća pažnju na pitanja koja su mu postavljena.

„Imaš li problem sa sluhom?”, pitao je lekar.

„Ne, nego sa slušanjem”, odgovorio je dečak.

Shvatate li šta je time hteo da kaže? Sluh i slušanje potpuno su različiti pojmovi! Dete kaže da nema problem sa sluhom, nego sa slušanjem. Morao je da čuje, brbljiva majka je stalno uz njega, ali nije morao da sluša! Brbljiva majka uništila je nešto vredno u detetu – detetovu budnost. Okolina mu je postala beznadežno dosadna.

Učitelj drugog razreda izveo je dečaka pred tablu da reši zadatak iz matematike.

„Nema kredu”, rekao je dečak.

„Pogrešno si rekao. Ja nemam krede. Ti nemaš krede. On/ona/ono nema krede. Mi nemamo krede. Vi nemate krede. Oni nemaju krede. Je l’ ti sad jasno?”

„Ne”, snuždio se dečak. „Gde su nestale sve te krede?”

Sat je pokazao tri ujutru kad se ministrova ćerka, tinejdžerka, vratila sa žurke. Ministar i njegova žena sve vreme su bili budni i čekali je. Čim se pojavila na vratima, otac ju je prekorno pozdravio: „Dobro jutro, đavolje dete!”

Nežno, kako to deca umeju, otpozdravila ga je rečima: „Dobro jutro, oče!”

Učitelj je objašnjavao deci oduzimanje. „Kad bi ti otac zaradio 180 dolara nedeljno, od čega bi 6 dolara platio osiguranje, 10 dolara razne doprinose, 24 dolara porez i kad bi dao tvojoj majci pola, šta bi ona dobila?”

„Infarkt”, odgovorio je učenik.

Večera je završena. Otac i njegov devetogodišnji sin gledali su televiziju u dnevnoj sobi. Majka i ćerka prale su sudove i raspremale sto. Odjednom, začuli su lomljavu posuđa iz kuhinje. Na trenutak su ućutali od šoka, a onda je dečak prvi progovorio.

„Mama je razbila tanjir.”

„Kako znaš?”, hteo je da proveriti otac.

„Zato što ništa nije rekla.”

Iz kuhinje se začuo zvuk lomljave stakla.

„Vili”, povikala je mama iz dnevne sobe. „Šta radiš u kuhinji?”

„Ništa”, odgovorio je dečak, „sve je već gotovo.”

Trgovac koji je radio u Novoj Engleskoj morao je da se preseli u Kaliforniju sa svojom porodicom. Poslednjih nedelja selidba je bila glavna tema razgovora u kući.

Noć pre polaska, trgovčeva petogodišnja ćerka pomolila se Bogu i rekla: „Sada ću morati da se pozdravim zauvek s tobom, Bože, pošto odlazimo u Kaliforniju.”

Kako ste uspeali da zadržite svoju nevinost i trezvenost ne dozvolivši uticajima odraslih da vas dotaknu? Odakle vam hrabrost za to?

Nevinost je istovremeno hrabrost i trezvenost. Ako ste nevin, ne treba vam hrabrost. Ne treba vam ni trezvenost, jer ništa ne može biti jasnije od nevinosti. Dakle, pitanje je kako zaštititi nevinost. Nevinost ne treba da se dostigne. Nevinost ne treba da se uči. Nevinost nije talenat – poput sviranja, pisanja, vajanja... Nevinost nije takva. Nevinost je više poput disanja. Rađate se s nevinošću. Nevinost je priroda svakog od nas.

Niko se ne rađa nikako drugačije, već sa nevinošću. Kako se bilo ko može roditi, a ne biti nevin? Rođenje označava da na ovaj svet dolazite kao *tabula rasa*, ništa još nije napisano na vama. Imate samo budućnost. Nemate prošlost. To je suština nevinosti. Prvo pokušajte da shvatite šta je nevinost.

KNJIGA O DECI

Dakle: ne postoji prošlost, samo budućnost. Dolazite s nevinim posmatračem na ovaj svet. Svako dolazi na ovaj način, sa istim kvalitetom svesti.

Pitanje je kako sam uspeo da sačuvam nevinost i trezvenost. Kako sam sprečio ljude da je iskvari? Kako sam sprečio odrasle i njihov svet da me spuste na svoj nivo? Ništa nisam uradio. Ne nameće se pitanje – kako. Jednostavno se desilo. Ne pripadaju mi nikakve zasluge. Možda se to dešava svima, ali ne obraćaju pažnju na to. Možda ih zanima nešto drugo. Neki se cenjkaju sa svetom odraslih. Svet odraslih može vam dati mnogo toga, a vi možete da mu ponudite samo jedno – svoj integritet, samopoštovanje. Nemate mnogo. Imate samo jedno – možete ga nazvati kako god hoćete – nevinošću, inteligencijom, autentičnošću. Imate samo to.

Deca su prirodno vrlo radoznala prema svemu što ih okružuje. Dete stalno hoće ovo ili ono. To je u ljudskoj prirodi. Ako pogledate dete, čak i bebu, videćete da stalno pruža ruke ka nečemu. Putovanje tog deteta upravo je počelo tim pokretom.

Na tom putovanju, dete će izgubiti sebe jer na ovom svetu ništa ne možete dobiti besplatno. Jedno dete ne zna da je to što poseduje vrednije od celog sveta. Kad bi na jednom tasu bio njegov integritet, a na drugom ceo svet – integritet bi prevagnuo. Dete to ne može znati. U tome i jeste problem – ono što ima – ima. Dete to uzima zdravo za gotovo.

Pitate me kako sam uspeo da sačuvam nevinost i trezvenost. Ništa nisam uradio. Jednostavno, od samog početka... Bio sam usamljeno dete. Odrastao sam sa babom i dedom. Nisam živeo sa majkom i ocem. Mamini roditelji bili su usamljeni i hteli su da odgajaju dete koje će im biti radost u staračkim danima. Otac i majka su se složili – dali su im svoje prvorodeno dete, mene.

Ne sećam se kontakta sa očevom porodicom. Živeo sam sa dva starca – dedom i njegovim slugom, koji je bio veoma lep čovek, i sa svojom starom bakom. Samo troje starih ljudi... Jaz je bio ogroman. Bio sam sâm. Nisam imao društvo. Oni nisu mogli da mi prave društvo. Trudili su se da mi budu prijatelji, ali to, jednostavno, nije bilo moguće.

Bio sam prepušten sam sebi. Nisam mogao da razgovaram s njima. Nisam imao nikoga jer je u tom seocetu moja porodica bila

najbogatija. A selo je zaista bilo malo. U njemu nije živelo više od dvesta ljudi tako siromašnih da mi baba i deda nisu dozvoljavali da se mešam sa seoskom decom. Bila su prljava, gotovo da su svi bili prosjaci. Nisam smeo da imam prijatelje. To je strahovito uticalo na mene. U celom svom životu nisam nikome bio prijatelj i niko meni nije bio prijatelj. Imao sam samo poznanike.

U tim prvim godinama bio sam toliko usamljen da sam postepeno počeo da uživam u tome. Usamljenost jeste radost. Nisam je doživeo kao kletvu; ispostavilo se da mi je usamljenost bila blagoslov. Uživao sam u usamljenosti i bio sam dovoljan sâm sebi. Nisam zavisio ni od koga.

Nikad me nisu zanimale igre jer ih kao mali nisam igrao. Nisam imao s kim da se igram. Još se sećam sebe iz najradnijeg detinjstva. Vidim sebe kako sedim.

Kuća nam je bila na divnom mestu, na samoj obali jezera... Bilo je tako divno i tiho... Jezero se protezalo kilometrima unaokolo. Tek bi se, s vremena na vreme, pojavilo jato belih ždralova ili bi se začuo njihov ljubavni zov. Samo su oni remetili tišinu. Izuzev toga, sve je bilo savršeno za meditaciju. Kad ljubavnim zovom naruše mir i kad odu, tišina se produbljuje...

Jezero je bilo prekriveno cvetovima lotosa. Satima bih sedeo, dovoljan samom sebi, kao da mi je sve na svetu svejedno – lotosi, beli ždralovi, spokoj... Baba i deda su shvatili da uživam u samoći. Videli su da ne želim da idem u selo, da upoznajem druge, niti da pričam s njima. Čak i kad su hteli da započnu razgovor, odgovarao bih sa: „da” ili „ne”. Nije mi bilo do priče. Shvatili su da uživam u samoći i da im je sveta dužnost da me ne ometaju.

Obično kažete deci: „Budi miran jer tata razmišlja. Budi miran jer deda odmara. Ćuti i sedi mirno.” Dok sam ja bio mali, dešavalo se suprotno. Ne mogu vam reći zašto ni kako. Jednostavno je bilo tako. Zato i kažem – samo se desilo – nikakve zasluge za to ne pripadaju meni.

Troje starih ljudi davali su znake jedno drugom: „Ne uznemiravaj ga. Uži.” Zavoleli su moju tišinu.

Tišina ima svoju vibraciju – zarazna je. Naročito dečja tišina koja nije silom nametnuta, koju ne morate da postižete pretnjama: „Prebiću te ako pisneš i ako ne budeš miran!” Ne, nije to tišina.

Tako neće nastati vibracije radosti o kojima sam govorio. Te vibracije nastaju kad dete sedi samo u tišini, kad uživa bez ijednog razloga, kad mu je sreća nenarušena – tada se oko njega stvara žubor.

U boljem svetu, svaka će porodica učiti od dece. Toliko žurite da ih što pre naučite nečemu. Izgleda da niko ne uči od dece, a od njih možete naučiti mnogo toga. Vi njih ne možete naučiti ničemu.

Pravite sebe od njih samo zato što ste stariji i jači, a ne razmišljate o sebi – ko ste, šta ste postigli i kakav vam je položaj u unutrašnjem svetu. Vi ste sirotinja, a to, izgleda, želite i svojoj deci. Niko ne razmišlja. Kad bi razmišljali, ljudi bi učili od male dece. Deca donose mnogo toga iz drugog sveta jer su tek stigla. Još nose tišinu materice, spokoj egzistencije.

Zar je moj nepomućeni sedmogodišnji mir bio samo slučajnost? Niko mi nije zvicao, niko me nije pripremao za posao, politiku, diplomatiju... Baba i deda hteli su da ostanem što prirodniji – naročito baba. Zbog nje poštujem ceo ženski rod. Sitnice ponekad značajno utiču na život. Baka je bila jednostavna žena, neobrazovana, ali izuzetno osetljiva. Sve je objasnila dedi i slugi: „Svi živimo određenim načinom života koji nas nikud nije doveo. Prazni smo, kao i uvek. Smrt nam se bliži.” Insistirala je: „Zaštitimo dete od svog uticaja. Šta bi mogao da nauči od nas? Možemo ga samo načiniti nalik sebi, a mi smo niko i ništa. Dajte mu priliku da bude to što jeste.”

Beskrajno sam zahvalan toj starici. Deda je stalno brinuo da će ga moji roditelji okriviti za moje neobrazovanje. Plašio se da će mu reći: „Ostavili smo vam dete, a vi ga ničemu niste naučili.”

Baka čak nije htela ni da se obrazujem. U selu je bio jedan čovek koji me je mogao naučiti ponešto o jeziku, matematici i geografiji. Završio je prva četiri razreda škole. To se u Indiji zove osnovno obrazovanje. Bio je to najobrazovaniji čovek u naselju. Deda je govorio: „Mogao bi da poučava našeg unuka. Bar bi naučio alfabet i ponešto iz matematike. Kad se vrati roditeljima, neće reći da smo proćerdali sedam godina s njim.”

Baka je insistirala: „Neka rade šta god hoće kad prođe sedam godina. Pustimo ga da do tada bude prirodan i ne mešajmo se! Ti znaš alfabet, pa šta?! Znaš matematiku – pa šta?! Zaradio si malo para. Hoćeš da i on zaradi malo para, pa da živi kao što ti živiš?!”

Bilo je to sasvim dovoljno da ućutka starca. Šta da radi? Bio je u teškom položaju. Nije hteo da se svađa, ali znao je da će njega smatrati odgovornim. To bi se i desilo da mi deda, srećom, nije umro pre nego što je moj otac stigao da mu postavi to pitanje.

Kad sam se vratio roditeljima, tata je neprekidno ponavljao: „Taj čovek je bio neodgovoran! Upropastio je ovo dete!” Tada sam već bio dovoljno veliki da kažem: „Više nikad nemoj da kažeš nijednu ružnu reč o dedi preda mnom! Spasao me je od tebe – zato se, u stvari, buniš! Imaš drugu decu, možeš slobodno njih da upropastiš! Na kraju ćeš videti ko je upropašten!”

Imao je još dece, a u godinama koje su usledile, bilo ih je sve više i više. Često sam ga zafrkavao: „Napravi, molim te, još jedno dete pa ćeš imati tuce! Jedanaestoro dece nije lepa brojka, dvanaest zvuči mnogo bolje!”

U kasnijim godinama, govorio sam mu: „Upropastio si svu svoju decu. Ja sam neukrotiv i ostaću takav!”

Ono što vama izgleda kao nevinost, u stvari je divljina. Ono što vam se čini kao jasnoća, zapravo je divljina. Nekako sam se izvukao iz kandži civilizacije.

Nekad sam bio dovoljno jak... Zato ljudi kažu: „Uzmite dete u svoje ruke što je pre moguće. Nemojte gubiti vreme. Što pre počnete da ga oblikujete – to bolje. Kad ojača, biće vam teže da ga oblikujete po svojim željama.”

Život se sastoji od sedmogodišnjih ciklusa. Kad dete navrši sedmu godinu, ne možete mu više ništa. Zna kuda da ide, zna šta da radi. Može da se raspravlja. Uviđa šta je dobro, a šta loše. Svet će najjasnije sagledavati u svojoj sedmoj godini. Ako ne budete ometali dete u ranijim godinama, u uzrastu od sedam godina sve će mu biti tako savršeno jasno da će živeti punim plućima, bez ponavljanja.

Tako sam i ja živio. Zapitao sam se: „Jesam li ikad uradio nešto loše?” Nisam razmišljao o tome da li su drugi mislili da sam ja uradio nešto loše. Nije poenta u tome. Hteo sam da otkrijem jesam li pomislio kako sam ikad uradio nešto loše. Nikad nisam pomislio da sam uradio bilo šta loše. Može ceo svet da misli kako je nešto loše, ali ja sam savršeno siguran da sam bio u pravu što sam nešto uradio.